



Dr. Kolláth György

Az un. Rejtő-affér tényeit az emberek ismerik, háttérét azonban nem értik. Ez a háttér egy kérdés: vajon mit tudhatott és/vagy akarhatott a múlt csütörtök délelőttjén, Rejtő E. Tibor „lenyúlását” illetően az ügyészség, ami még az ügyben nyomozó rendőrség előtt is titok? Mi vitte rá az ügyészeket erre a hatáskörileg jogszerű, ugyanakkor barátságtalan, szokatlan és megmagyaráz(hat)atlan lépésre? Felhatalmazása bizonyosan volt ilyen

intézkedésre a Fővárosi Főügyészségnek, de vajon jó oka is volt-e rá? Megnyugtató-e az a magyarázat, hogy csak a törvényesség számít, azután már semmi egyéb nem tartozik senkire?

Cím
Ügyészségi egykapuzás

Dátum
2003.10.14.

Sose voltam, nem is leszek rendőr, ügyész, ellenben ügyvédként és egyetemi oktatóként fűznék pár aggódó megjegyzést a kázushoz. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) külön-külön szabályozza azt, amikor a nyomozóhatóság önállóan végzi a nyomozást, és azt, amikor ezt kizárólag az ügyészségre telepíti a jog. 7 esetkörben csak az ügyészség nyomozhat, ha az elkövetett bűncselekmény jellege (pl. igazságszolgáltatás elleni deliktum), az elkövetéssel gyanúsítható terhelt, illetőleg a sértett személye ezt indokolja (pl. ha bíró, ügyész, hivatásos rendőr áll a fókuszban). A többi esetben egyfajta megosztott és egyben összehangolt hatáskör van a rendőrség és a nyomozás törvényességét garantáló ügyészség között. Ez nem fifti-fifti alapon működik, hanem a főnök az ügyész, az utasítható alárendelt pedig a rendőrség. Ennek megfelelően a törvény ad egy elvi zsinórmértéket /a Be.28. § (4) bekezdése szerint/: „Ha a nyomozó hatóság önállóan végez nyomozást vagy egyes nyomozási cselekményeket..., az ügyészség felügyel arra, hogy azt e törvény rendelkezéseit megtartva végezzék, az eljárásban részt vevő személyek a jogukat érvényesíthessék. Ennek érdekében az ügyész – leegyszerűsítve – nyomozást rendelhet el...a nyomozó hatóságot határidőn belüli befejezésre utasíthatja... a nyomozási cselekményeknél jelen lehet, a nyomozás irataiba betekinthez, azokat magához kérheti, a nyomozó hatóság határozatait megváltoztathatja vagy hatályon kívül helyezheti..., az eljárást magához vonhatja.” Ez a normális ügyészi felügyelet képlete, melynek vezérelve és garanciája a Be. megtartása. Ennek optikájával, e célból, jogi biztosítékként van ügyészi kontroll, egészen odáig, hogy amennyiben nem látna esélyt az ügyész a hozzáértő rendőri nyomozásra, sokkal-vonóval átveheti az ügyet. Alapesetben viszont nem arról van szó, hogy ki a különb felügyelő: Starsky vagy Hutch.

Sajátos módon a törvény felépített egy jogi szerkezetet, amely most a visszájára fordult. Az nem lehet kérdés, hogy a rendőri nyomozásnál az ügyész jelen lehet-e, iratokba betekinthez-e, s a rendőr és az ügyész együttes fellépést tehet-e? Nyilvánvalóan: igen. Kis magyar abszurd, hogy ennek a fordítottjára eddig senki sem gondolt, ezért azon rágódunk, hogy vajon a rendőr – az eljárás ügyészi magához vonása nélkül – jelen lehet-e Rejtő kihallgatásán, betekinthez-e az ott készült iratokba – és így tovább. Ennek elsumákolása önkényeskedés az ügyészség részéről, jelzés arra, hogy immár nem egy csónakban eveznek?! Szemléltetném: tegyük fel, hogy Don Quijote az ügyész, Sancho Panza a rendőr (a szolga, a hű fegyverhordozó). De az már mégse járja, ha az utóbbira Rosinante, a fáradt gebe szerepét osztanák. Túl nehéz emberszámba venni a nyomozó kollégát? Jobb kiásni a csatabárdot? Kinek, minek? Valóban nincs és nem is kell „szerelmi” viszony a két szervezet között. De én azért a törvényesség kívánalmához még kettőt hozzátennék: 1.) korrektség, szakmai egymásrautaltság, 2.) felelősség a tett és az elmulasztott intézkedésekért. Az ui. nem megy, hogy determináló erővel itt döntenek, amott pedig felelnek érte. Ijesztő mértékben kezd kiveszni a felelősség a szisztémából, pláne, ha a szervek egymással kezdenek el foglalkozni, szórakozni. Most jó lenni bűnelkövetőnek, gyanúsítottnak?

Megütközést kelt, hogy a fura ügyészi lépés indokát a gyanúsított kérésével magyaráz(gat)ták. Rémes precedens nőhet ki ebből. Olyan volna ez, mint a tévében az Önök kérték? Megkülönböztetett ügyészi figyelmet, bánásmódot lehet



Dr. Kolláth György

igényelni? Az ügyészséget nem kötné a törvény előtti egyenlőség? Kinek jár a kivételes bánásmód, mi a feltétele, netán van immár ott is külön VIP-lista? Rossz belegondolni!

Nézem az interneten a hír szabad szájú kommentárjait. Tanúvédelemről, vádalkuról, összejátszásról, politikai machinációról, durván személyeskedve írnak, értekeznek sokan. Én nem mennék el idáig. Rejtő úr gyanúsított, és nem tanú az ügyben, rajta ekként nincs mit védeni. Úgynevezett vádalku sem lehet, mert – eddig – nem jött elő olyan iszonyúan súlyos bűnügy (mondjuk, egy emberölés), aminek feltárása mentené a bankvezetőt. A bazi nagy ügy pont a saját eset, nem kell azt már tupírozni, és nem lehet alkuval megváltani. Ha hihetően megmondaná valaki, mi volt a rendkívüli lépés oka, akár nyugodtan hátradőlhetnénk. Az etetés, a spekuláció a legrosszabb, mert elszabadul a képzelet. Kétségbeesett és kétségbe(r)ejtő politikai vita folyt erről a T. Házban is. Politikailag az ügyészi különút nem segítség, hanem olaj lesz a tűzre. Kár.

Ha a nyomozásban részt vevő rendőr érintettségét, mint okot kizárhatjuk, más magyarázat nem adódik, mint a presztízs, a zsigeri bizalmatlanság, s a pártos odakozmálás és kiaknázhatóság. Ezek nem azok a tényezők, amelyeket a törvények megszabnak. Ott ui. a bűnök következetes üldözése a követelmény. A törvényben megállapított ügyészi eskü szövege így végződik: „Törvényes kötelezettségeim teljesítése során elfogulatlanul és részrehajlás nélkül járok el. /Az eskütevő meggyőződése szerint/ Isten engem úgy segítjen!”

Ámen.